

KVALITETSDEKLARATION

Lagerhållning av spannmål och höstraps 2022

Ämnesområde

Jord- och skogsbruk, fiske

Statistikområde

Lagerhållning av spannmål och höstraps

Referenstid

2022

1	Relevans	3
1.1	Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1	Statistikens ändamål	3
1.1.2	Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2	Statistikens innehåll	3
1.2.1	Objekt och population	3
1.2.2	Variabler	3
1.2.3	Statistiska mått	3
1.2.4	Redovisningsgrupper	3
1.2.5	Referenstider	4
2	Tillförlitlighet	4
2.1	Tillförlitlighet totalt	4
2.2	Osäkerhetskällor	4
2.2.1	Urval	4
2.2.2	Ramtäckning	5
2.2.3	Mätning	5
2.2.4	Bortfall	5
2.2.6	Modellantaganden	6
2.3	Preliminär statistik jämförd med slutlig	6
3	Aktualitet och punktlighet	6
3.1	Framställningstid	6
3.2	Frekvens	6
3.3	Punktighet	6
4	Tillgänglighet och tydlighet	6
4.1	Tillgång till statistiken	6
4.2	Möjlighet till ytterligare statistik	6
4.3	Presentation	6
4.4	Dokumentation	7
5	Jämförbarhet och sam användbarhet	7
5.1	Jämförbarhet över tid	7
5.2	Jämförbarhet mellan grupper	7
5.3	Sam användbarhet i övrigt	7
5.4	Numerisk överensstämmelse	7
	Allmänna uppgifter	7
A	Klassificeringen Sveriges officiella statistik	7
B	Sekretess och personuppgiftsbehandling	7
C	Bevarande och gallring	7
D	Uppgiftsskyldighet	7
E	Kontaktuppgifter	8
	Bilaga 1. Frågeblankett	9

Statistikens kvalitet

Vid 2022 års skördeundersökning fick jordbrukarna frågan om hur stort lager av spannmål och höstraps de hade på gården den 30 juni och den 30 september. Jordbrukarna fick också göra en prognos för lagret den 31 december. SCB samlade in uppgifterna på uppdrag av Jordbruksverket. Detta är andra gången Jordbruksverket publicerar statistik över jordbrukarnas lager av spannmål inom ramen för den officiella statistiken.

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken belyser uppgifter om lagerhållning av spannmål och höstraps under 2022 på jordbruksföretag. Uppgifterna redovisas för tre tidpunkter – 30 juni, 30 september och 31 december – där uppgifterna för december är en prognos.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistik över lagerhållning av spannmål och höstraps används som underlag för myndigheter och näringsliv.

1.2 Statistikens innehåll

Statistikens målstorheter är antal ton för spannmål och höstraps i lager på jordbruksföretag.

Skattningar redovisas för följande grödor:

Spannmål: höstvetete (inklusive dinkel- och durumvetete), vårvete (inklusive dinkel- och durumvetete), råg, höstkorn, vårkorn, havre, höstrågvete och blandsäd. Med blandsäd avses stråsädesblandningar och blandningar av stråsäd och baljväxter (grödkoderna 12, 13 och 34 vid lantbrukarnas ansökningar om arealstöd).

Oljeväxter: höstraps

1.2.1 Objekt och population

Populationen, det vill säga de objekt som man vill kunna dra slutsatser om, utgjordes av jordbruksföretag som sökt arealersättning för odling av spannmål, trindsäd eller oljeväxter år 2022.

1.2.2 Variabler

Följande variabler redovisas:

- Antal ton av olika grödor i lager på jordbruksföretag.
- Andel jordbruksföretag med spannmål och/eller höstraps i lager.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken består av skattningar av andelar och totaler.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Redovisningen är både på riksnivå och per produktionsområde.

1.2.5 Referenstider

Referenspunkter för målpopulationen och variablerna är den 30 juni, 30 september samt den 31 december 2022, där uppgifterna för december är en prognos.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Som mått på precisionen anges det skattade relativa medelfelet uttryckt i procent av den skattade lagerhållningen. Medelfel avspeglar urvalsfel och andra slumpmässiga fel, däremot inte systematiska fel såsom exempelvis systematiska mätfel. Med hjälp av medelfelet kan ett konfidensintervall beräknas på följande sätt.

För en skattad lagerhållning på 380 000 ton och ett skattat relativt medelfel på 8 % kan man med liten felrisk (5 %) säga att intervallet $380\,000 \pm 1,96 \times 8\% \times 380\,000$ (det vill säga 320 400 – 439 600 ton) omfattar den verkliga lagerhållningen, under förutsättning att de systematiska felen är små.

Hur stort medelfel som kan accepteras hänger samman med statistikens användning. För att lagerhållning av en gröda ska redovisas krävs att det finns uppgifter från minst 20 företag och att medelfelet är högst 35 %.

2.2 Osäkerhetskällor

I denna undersökning kan osäkerhet förekomma på grund av urval, täckningsbrister, mätning, bortfall, bearbetning och modellantaganden. Tillförlitligheten redovisas kvantitativt genom precisionen i skattningarna, uttryckt i relativa medelfel. Följande information redovisas för att underlätta en bedömning av statistikens osäkerhet:

- medelfel (procent)
- antal jordbruksföretag som ingår i beräkningarna (svarande exklusive övertäckning) redovisas i denna kvalitetsdeklaration

2.2.1 Urval

För att kunna dra ett urval från populationen skapades en urvalsram som avgränsade och identifierade objekten i populationen.

Som urvalsram används en delmängd av Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd. Den population som urvalet dras från utgörs av företag med mer än 5,0 hektar åkermark och minst 0,3 hektar av undersökningsgrödorna: höstvetete, vårvete, råg, höstrågvete, vårrågvete, höstkorn, vårkorn, havre och blandsäd (blandsäd stråsäd resp. blandsäd baljväxter/stråsäd) samt höstraps.

Landet är indelat i 106 skördeområden (SKO), i första hand avsedda att ligga till grund för skördestatistiken. Huvudprincipen för indelningen har varit att bilda områden som är så homogena som möjligt beträffande skördeavkastningen. Dessutom har hänsyn tagits till klimat, jordart, topografi och odlingsinriktning.

I 2022 års skördeundersökning uttogs totalt ca 4 400 jordbruksföretag, som fördelats på 101 skördeområden (SKO) av rikets samtliga 106 SKO. De fem

SKO som inte ingår är fjällbygdsområden där praktiskt taget ingen odling av spannmål, trindsäd eller oljeväxter förekommer.

Urvalet drogs som ett stratifierat Pareto π ps-urval (probability proportional to size) med 101 SKO som strata. Varje företags urvalssannolikhet beror på företagets areal av undersökningsgrödorna och dess grödfördelning. Stor areal av de aktuella undersökningsgrödorna ger ökad sannolikhet att komma med i undersökningen.

Ett underurval om cirka 1 100 företag av de ca 4 400 jordbruksföretagen togs ut för en preliminär beräkning på riksnivå. Detta urval utnyttjades för undersökningen om lagerhållning av spannmål och höstraps. Urvalsstorleken bestämdes av Jordbruksverket i samråd med SCB.

2.2.2 Ramtäckning

Mellan tidpunkten för urvalsramens upprättande och undersökningstillfället kan förändringar ske i företagsbeståndet. Förändringarna kan medföra att rampopulation omfattar företag som inte ingår i målpopulationen, till exempel nedlagda företag, vilket kallas övertäckning. Det kan också vara så att rampopulationen missar företag i målpopulationen, till exempel nystartade företag, vilket kallas undertäckning. Övertäckningen i undersökningen var 2,2 %.

Övertäckningen bedöms ha ringa betydelse för tillförlitligheten.

2.2.3 Mätning

Uppgifterna samlades in i ett elektroniskt frågeformulär utvecklat av SCB där jordbruksföretagen själva kan registrera uppgifter, alternativt att intervjuare vid en telefonintervju fyller i frågeformuläret. Insamlingen gjordes i samband med insamling av skördeuppgifter för den preliminära skördestatistiken.

Totalt svarade 969 jordbruksföretag på frågeformuläret, vilket var 89,1 procent av urvalet (exklusive övertäckning).

2.2.4 Bortfall

Bortfallet består av objektbortfall, vilket innebär att frågeformuläret inte alls är besvarat. Objektbortfall kan bero på att uppgiftslämnaren inte är villig att delta i undersökningen, inte går att nå eller är förhindrad att medverka. Objektbortfall har vid estimationen hanterats genom uppräknings med bortfallsvikter. Objektbortfallet redovisas i tabell 1. Partiellt bortfall har inte förekommit.

Tabell 1 Redovisning av objektbortfall

	Antal
Avböjd medverkan	51
Förhindrad medverkan	12
Ej anträffad	55
Totalt	118

Då bortfallet är lågt, bedöms det inte ha påverkan på kvaliteten eller leda till några systematiska eller slumpmässiga fel av betydelse.

2.2.6 Modellantaganden

För varje svarande jordbruksföretag har en vikt beräknats. Syftet med detta är att kunna redovisa resultat för hela populationen och inte enbart för de svarande. Vikten kallas därför även för uppräkningsstal.

Vikterna har beräknats utifrån urvalsdesignen samt antaganden om objektbortfall och täckningsfel. Beräkningen har gjorts med hjälp av ett av SCB egenutvecklat SAS-makro (CLAN).

Vikterna bygger på antagandet att ramen återspeglar populationen väl och därmed att över- och undertäckningen är försumbar. Dessutom antas att bortfallet inte skiljer sig från de svarande med avseende på undersökningsvariablerna.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Enbart slutlig statistik tas fram.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Ungefär 2 månader.

3.2 Frekvens

En gång per år med start år 2021.

3.3 Punktlighet

Publicering av statistiken har skett enligt plan.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken publiceras i en statistikrapport på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se/statistik där det är möjligt att ladda ner statistiken i en Excel-fil.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

För specialbearbetningar, kontakta Statistikenheten på Jordbruksverket, statistik@jordbruksverket.se.

4.3 Presentation

Resultaten redovisas i form av tabeller, diagram och förklarande text.

4.4 Dokumentation

Dokumentation finns i statistikrapporten samt denna kvalitetsdeklaration.

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Jämförbarheten mellan år 2021 och 2022 är god.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten är god mellan olika redovisningsgrupper.

5.3 Sam användbarhet i övrigt

God sam användbarhet med skördestatistik föreligger.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Statistiken visar inga brister i numerisk överensstämmelse, vid sidan av mindre summeringsfel i vissa tabeller och diagram, vilka beror på avrundningar.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistiken om lagerhållning av spannmål och höstraps är inte en del av Sveriges officiella statistik.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

Personuppgifter har hanterats på samma sätt som om statistiken är officiell statistik.

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

C Bevarande och gallring

Jordbruksverket är statistikansvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av material som används för produktion av statistik. Enligt 19 § Lagen om den officiella statistiken (SFS 2001:99) ska statistikansvarig myndighet gallra uppgifter som inte längre behövs för sitt ändamål.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte.

E Kontaktuppgifter

Typ	Uppgifter
Statistikansvarig myndighet	Jordbruksverket
Kontaktinformation	Elin Lund
E-post	statistik@jordbruksverket.se
Telefon	036-15 51 55

Bilaga 1. Frågeblankett Lagerhållning av spannmål och höstraps 2022

Lagring av tröskad spannmål och raps

Frågan gäller tröskad spannmål och raps i gårdens ägo. Inköpt och överlagrad vara ska ingå.
Eventuella lager utanför gården ska ingå.

Hade gården spannmål eller raps i lager i somras? (30e juni 2022)

Ja Nej

Hade gården spannmål eller raps i lager i höstas? (30e september 2022)

Ja Nej

Kommer gården ha att ha spannmål eller raps i lager vid nyår? (31 december 2022)

Ja Nej

Uppskattning (i somras) 30 juni 2022		
Höstvete:		ton
Vårvete:		ton
Råg:		ton
Höstkorn:		ton
Vårkorn:		ton
Havre:		ton
Höstrågvete:		ton
Vårrågvete:		ton
Majs:		ton
Blandsäd (strå):		ton
Blandsäd (baljv/strå):		ton
Höstraps:		ton
Vårraps:		ton

Uppskattning (i höstas) 30 september 2022		
Höstvete:		ton
Vårvete:		ton
Råg:		ton
Höstkorn:		ton
Vårkorn:		ton
Havre:		ton
Höstrågvete:		ton
Vårrågvete:		ton
Majs:		ton
Blandsäd (strå):		ton
Blandsäd (baljv/strå):		ton
Höstraps:		ton
Vårraps:		ton

Prognos (nyår) 31 december 2022		
Höstvete:		ton
Vårvete:		ton
Råg:		ton
Höstkorn:		ton
Vårkorn:		ton
Havre:		ton
Höstrågvete:		ton
Vårrågvete:		ton
Majs:		ton
Blandsäd (strå):		ton
Blandsäd (baljv/strå):		ton
Höstraps:		ton
Vårraps:		ton